

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
ГжЗ 109/21
27.4.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија: Владиславе Милићевић, председника већа, Весне Матковић и Тање Шобат, чланова већа, у парници тужиоца АА, из ..., улица ... бр...., кога заступа Дејан Живановић, адвокат из Београда, улица Недељка Чабриновића бр. 26, против тужених ББ, из ..., ..., ВВ из ..., ..., ГГ, из ..., ... и Издавачког друштва “Ringier Axel Springer” доо Београд, улица Косовска бр.19, матични број: ..., ради накнаде штете, одлучујући о жалбама странака изјављеним против пресуде Вишег суда у Београду ПЗ 327/16 од 30.11.2020. године, у седници већа одржаној дана 27.04.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПОТВРЂУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Београду ПЗ 327/16 од 30.11.2020. године у ставовима првом и другом изреке и жалбе тужиоца и тужених у овом делу **ОДБИЈАЈУ** као неосноване.

УКИДА СЕ пресуда Вишег суда у Београду ПЗ 327/16 од 30.11.2020. године у ставовима трећем, четвртном и петом изреке и предмет у овом делу **ВРАЋА** истом првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду ПЗ 327/16 од 30.11.2020. године, ставом првим изреке обавезани су тужени да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде части и угледа солидарно исплате износ од 40.000,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности одлуке до коначне исплате. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован већи део тужбеног захтева од досуђеног ставом првим изреке а за износ од још 260.000,00 динара са законском затезном каматом. Ставом трећим изреке, обавезан је друготужени да о свом трошку јавно објави изреку ове пресуде без икаквог коментара и без одлагања, а најкасније у другом наредном броју штампаног издања дневних новина “Блиц” од дана правноснажности одлуке под претњом извршења. Ставом четвртим изреке, обавезани су тужени да тужиоцу на име трошкова парничног поступка солидарно исплате износ од 74.000,00 динара. Ставом петим изреке, одбијен је захтев тужиоца у делу у коме је тражио да се обавезе тужени на плаћање законске затезне камате на трошкове

32.368,00 динара. Првотужена је аутор спорног текста, друготужени одговорни уредник, трећетужени ... рубрике "Друштво", а четвртотужени је издавач дневних новина "Блиц". Тужилац је један од

Према страначком исказу тужиоца, чијем исказу је првостепени суд поклатио веру, он је био један од председника синдиката у време објављивања чланка, али у том својству није потписао колективни уговор, а ни критеријуме за одлазак запослених из сва ..., иако је због тога трпео притиске од министарства и послодавца, да поводом своје зараде води спор са ... од ... године јер му је лични доходак као ... требао бити око 50.000,00 – 55.000,00 динара, а плата коју прима и дан данас износи 34.000,00 динара, да када је видео спорни чланак и ко је новинар контактирао је одмах новинара ББ, мислећи да је у заблуди и понудио јој је све врсте доказа да он није узео никакв новац, да је ... покушала са њим да направи неку врсту поравнања на коју он није пристао, да је сва документа послао на mail укључујући и платну листицу и копију уплатнице којом је средства у износу од 24.276,00 динара, која су му уплаћена по основу предвиђене разлике за претходна три месеца, у мају месецу вратио ... да се ради о износу од 32.000,00 динара, а од новинара је тражио само да објаве демант да би се опрао пред запосленима, пријатељима и породицом која већина ради у ..., да су увидевши да су погрешили они одмах објавили само реаговање где се констатује да је реаговао, али у смислу да је у спору ..., а навели су и да је вратио новац, предочио је новинарки да окрене странице Facebook и других медија да види који он притисак трпи због објављених информација, али ни поред тога нису његов демант објавили у целости, да и дан данас прима плату 34.000,00 динара, па поставља питање где је то повећање које наводно прима, јер се тврди да је добио стимулацију, а не доставља се ни једно решење о стимулацији од када је он ..., да је све доказе дао новинару и не зна шта да уради да докаже да није узео ни динара, да није лопов како га представљају, отац је троје деце и не жели да сагиње главу ни пред ким, посебно не за нешто што није урадио, сви новинари о коме год да пишу требало би макар да покушају да контактирају особу о којој пишу, његови телефони су доступни целој Србији и могли су га контактирати, а да су тражили његову изјаву могли су да добију све податке и доказе, а не да пишу неистине о њему, те да му је најжалије то што чак и када је пружио све доказе нису хтели да признају своју грешку, да им извори нису добри, па чак ни да су погрешили у погледу цифре. Из страначких исказа прво и трећетужених, у делу којима је првостепени суд поклатио веру, утврђено је да су информације које су објавили добили од радника ..., да су у чланку цитирали изјаве синдикалних вођа и приказали табелу која је потписана од стране ..., што је у сагласностима са наводима спорног чланка, као и са писаним доказима (договор о начину обрачуна зараде представника синдиката који имају право на плаћено одсуство за обављене синдикалне функције од 05.05.2016. године и ургенција ... за решавање отворених питања о начину обрачуна зараде представницима синдиката који имају плаћену функцију).

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је делимично усвојио (став први изреке), а делимично одбио тужбени захтев тужиоца (став други изреке) позивајући се на одредбе чл. 9, чл.79 ст.1 и ст. 2, чл.113, чл.114, чл.115 у вези чл.48 ст.3 Закона о јавном информисању и медијима. Према становишту првостепеног суда иако се у самом чланку износи истинита информација да је синдикалним лидерима у априлу исплаћена увећана плата, а на основу договора који је потписан 05. маја (који се односи на начин обрачуна зараде синдикалним представницима три

синдиката и примењује се почев од 01.01.2016.године), што је код радника ... изазвало сумњу (јер тако нешто није предвиђено колективним уговором) да је руководство “купило” и њихове представнике да би зауставили најављене штрајкове због могућег незадовољства радника социјалним програмом који би требало да прати планирано отпуштање ... радника, таква информација је кроз сугестивне и сензационалистичке наслове “Бура на ... - СИНДИКАЛЦИ ПЛАЋЕНИ ДА ЋУТЕ О ОТКАЗИМА” (насловница као најавна чланка) и “Синдикалне вође плаћене да ћуте о ... отказа” (наслов чланка) јавности презентована као проверена и поуздана информација добијена из поузданих извора, па као таква код просечног читаоца не оставља простор за сумњу. При томе, ова тврдња представља нетачну информацију с обзиром на то да тужилац новац није добио да би ћутао о отказима, па самим тим и недопуштено. Оно што овако изнету тврдњу (информацију), која је притом категорична и не оставља простора за сумњу, чини подобном да повреди част и углед тужиоца јесте и претпознатљивост тужиоца као субјекта информације, чије име и презиме се налази на листи са износима који су девет лидера синдиката добили уз априлску плату (која је објављена у оквиру чланка) те да га иста и лично погађа, па је као таква подобна да му нанесе штету. Оваквим начином писања створена је погрешна представа о тужиоцу, који је приказан у светлу неморала – корупције. Такође, такстови овакве садржине, по налажењу првостепеног суда, у стању су да доведу до тога да у средини у којој живи субјекат информације буде изложен осуди, чак и згражавању и чиме се свакако повређује и његов углед. Овакви наводи, по становишту првостепеног суда, писани су једним оптужујућим тоном, те са очигледном намером да се створи негативан став у јавности према лидерима синдиката, међу којима је и овде тужилац, и тиме изазове негативно мишљење о личности и професионалним квалитетима тужиоца и упућује просечног читаоца на закључак да тужилац, који је један од лидера синдиката, особа која од стране руководства ... добила извесну суму новца како би за узврат као председник синдиката подржао отпуштање и социјални програм који је неповољан за раднике. Недопуштено, односно подобност да се наведеним информацијама нанесе штета огледа се и у могућности да се поводом исте ствари објави информација и без повреде части и угледа тужиоца. Наиме, у конкретном случају, по мишљењу првостепеног суда, интерес за информисање могао је да се оствари објављивањем које не повређује, односно повређује у мањој мери од конкретног част и углед тужиоца (на пример коришћењем знака питања што би довело до тога да овакви наслови више одговарају садржају контекста самог чланка, уз позивање и самог тужиоца за давање изјаве поводом добијених информација уколико је већ његово име обелодањено кроз списак исплаћених износа). При томе, према становишту првостепеног суда, овим се не оспорава право новинара да излаже своје схватање и даје оцени критику деловање носилаца јавних функција (синдикалних представника) с обзиром на то да постоји потреба интереса за информисањем јавности у оквиру њихове нужне контроле. Међутим, тај интерес и потребу ваља задовољити објављивањем информација које су тачне и лишене увредљивих коментара којима нема места, као и без увредљивих и сензационалистичких наслова, и то на начин како то налажу етички кодекси новинарске професије, где у првом реду текст неће бити усмерен на то да повреди саму личност субјектив информације.

Првостепени суд је имао у виду да је услов за допуштено објављивања и то да су пре објављивања информације проверене са дужном пажњом што налажу етички кодекси новинарске професије, да новинарска пажња варира од случаја до случаја, те

да провера са дужном пажњом представља претходни услов за објављивање информације, па према томе што су теже оптужбе која информација садржи, то се захтева помније претходно испитивање њене чињеничне основе. Првостепени суд није прихватио страначке исказе тужених да су у конкретном случају у свему поступали у складу са дужном новинарском пажњом, те да се текст не односи на тужиоца и да се нигде не спомиње да је лидер синдиката добио новац да спречи штајк. Ово стога што је то у супротностима са наводима самог чланка, при чему тужени и поред чињенице да је ауторка чланка имала на увид договор о начину обрачуна зараде представника синдиката који имају право на плаћено одсуство за обављање синдикалне функције од 05.05.2016. године, ургенцију ... за решавање отворених питања о начину обрачуна зараде представницима синдиката који имају плаћену функцију према којима је тужиоцу требало да буде исплаћен износ од 32.368,00 динара, нису проверили ову конкретну информацију у контакту са тужиоцем из чијег исказа је утврђено да њему јесте исплаћен одређен износ, али не да би ћутао о отказима и не у висини од 24.276,00 динара (у ком делу је исказ тужиоца поткрепљен обрачунима зараде и накнадом зараде за април 2016. године), који је он притом и вратио у мају месецу (дакле пре писања чланка), при чему ни сама првотужена као аутор чланка не негира да је до тог сазнања дошла тек након писања чланка јер јој је тужилац доставио уплатницу на увид као и да не би изнела ове информацију о тужиоцу да је то сазнање имала раније.

Како из утврђеног чињеничног стања произилази да тужени нису са дужном пажњом проверили допуштено објављене информације већ су олако прихватајући негативне формулације о деловању тужиоца исте приказали као тачне и проверене и на тај начин створили негативну слику о тужиоцу, то је првостепени суд нашао да постоји право тужиоца на накнаду штете, односно да је у конкретном случају прекорачена слобода масмедија и противправно повређен тужилац. Имајући у виду наведено, првостепени суд је оценио да је објављивањем оваквих тврдњи тужиоцу причињена штета који се огледа у повреди части и угледа јер је дакле неистинитим и непотпуним информацијама створена погрешна престава у њему, као неморалној особи, што је свакако повредило његову част и довело до тога да он буде изложен осуди околине чиме је повређен и његов углед.

Приликом одмеравања висине правичне накнаде за претрпљене душевне болове због повреде части и угледа, водећи се критеријума прописаних одредбом чл.200 ЗОО, првостепени суд је имајући у виду одредбу чл. 232 ЗПП, имајући у виду све околности конкретног случаја, а ради индивидуализације накнаде нематеријалне штете, пошао од тога да је тужилац један од синдикалних лидера запослен у ... које је од великог значаја за привреду Србије због чега је углед и мишљење које друштво имао о њему од пресудне важности за његов успех на професионалном плану, а да се објављивањем оваквих информација, са тешким оптужбама, ствара слику о њему као неморалном човеку, те се на тај начин дискредитује, да је због оваквог писања доживео одређену непријатност у својој средини, због чега је код њега створен осећај осрамоћености, да је спорни чланак објављен у једном високотиражном дневном листу, а исто тако је имао у виду и чињеницу да су тужени објавили реаговање тужиоца на текст, али не и одговор на информацију у складу са законом, као и актуелну судску праксу, односно висину накнаде која се уобичајно досуђује у случају повреде угледа и части, па је нашао да правичну новчану накнаду представља износ од 40.000,00 динара, досудивши на тај износ тужиоцу законску затезну камату од дана извршности, крећући се у границама

тужбеног захтева сходно одредби чл.3 ст.1 ЗПП, до коначне исплате, иако би сходно одредби чл.277 ЗОО законска затезна камата тужиоцу на досуђени износ припадала од 30.11.2020.године, као дана пресуђења, као дана када је утврђена висина штете (став први изреке), а преко тог износа за траени износ од још 260.000,00 динара тужбени захтев тужиоца одбио као превисоко постављен (став други изреке).

Полазећи од одредбе чл.120 ст.1 Закона о јавном информисању и медијима којим је прописано да по захтеву тужиоца у парницама по тужби из одредаба чл.101, чл.112 и чл.119 овог закона, суд налаже одговорном уреднику да правноснажну пресуду објави без коментара и без одлагања о свом трошку, а најкасније у другом наредном броју новина, односно у другој наредној радио или телевизијској емисији од дана када је пресуда постала правноснажна усвојио је тужбени захтев тужиоца за објављивање пресуде у односу на друготуженог као ... дневних новина “Блиц” (став трећи изреке).

Код овако утврђеног чињеничног стања, које је супротно наводима жалбе тужених, правилно и потпуно утврђено, правилно је поступио првостепени суд када је одлучио као у ставовима првом и другом изреке, правилно примењујућу материјално право у овом делу, дајући за своју одлуку јасне, довољне и ваљане разлоге.

Без утицаја је на правилност и законитост побијане пресуде у овом делу позивање тужених у жалби на то да је првотужена, ..., у чланку верно пренела изјаве радника, те да је у чланку јасно наведено да предмет информација представља изјава трећег лица, односно саговорника, а чија имена аутор нема обавезу да објављује. Ово стога што су тужени, па и првотужена као ..., пропустили да пре објављивања чланка провере тачност информација радника, као извора информација, у односу на сваког од синдикалних руководиоца. Да су то учинили добили би информацију да је тужилац новац који му је исплаћен вратио свом послодавцу, због чега се свакако изјава радника ... и њихово тумачење примљених износа (“издаја радника”) не би односила на тужиоца. Дакле, није спорно да је тужиоцу пре објављивања чланка исплаћен износ који је наведен у чланку, али у контексту чланка у целини, изостала је провера информације којом би се утврдило да је тужилац добијени новац вратио и да свакако није било место објављивању његовог имена и презимена посебно не у контексту у коме је чланак написан у конкретном случају. Ово се не може превазићи тиме што је првотужена проверавала на више места тачност информација (код незадовољних радника ...), код чињенице да је изостало проверавање код лица на које се односи информација, у конкретном случају тужиоца. Указивање на то да се не ради о чланку у коме новинар износи оптужбе, већ се цитирају изјаве радника ..., нема утицај на другачију одлуку суда у овој правној ствари јер је коришћење таквог начина писања чланка, у коме изостаје ауторски печат новинара, осим кроз прибављања информације и пружање простора различитим неименованим лицима и где се кроз њихове изјаве јавности “пласирају” одређене информације не ослобађа обавезе аутор да изврши проверу тачности информација којима је пружио простор у чланку који потписује.

Поред тога, ни наводи жалбе тужених којима се указује да је информација која је објављена у антрфилеу и која је формулисана у форми питања “Колико су ... добили на априлску плату” не представља тврдњу већ питање због чега тужени не могу бити одговорни нема утицаја на правилност и законитост побијане пресуде у овом делу. Ово стога што је у овом случају изостала провера тачности информација па и оних који су

изнете као питање. С тим у вези неосновано је позивање тужених на одредбе чл.9 ст.2 и чл.15 ст.1 тачка 1 Закона о јавном информисању и медијима.

Неосновано је позивање тужених на другачију судску праксу и у вези с тим указивање да је Апелациони суду Београду потврдио све пресуде Вишег суда у Београду којима су одбијени тужбени захтеви и одбијене жалбе тужиоца. Ово стога што се у предметном чланку помиње поименице девет синдикалних руководилаца, па и тужилац као један од њих, а у овом конкретном поступку тужилац је изведеним доказима, имајући у виду правила о терету доказивања, доказао да његово име није требало да буде објављено у чланку јер је он добијени новац вратио пре објављивања чланка што тужени нису проверили пре његовог објављивања.

Нема утицаја на правилност и законитост побијане пресуде указивање тужених у жалби да првостепени суд није могао да узме у обзир платну листу за април 2016.године, који доказ је приложен на рочишту од 30.01.2019.године, као и у поднеску од 20.02.2019.године јер је сходно одредби чл.314 ЗПП тужилац преклудиран са достављањем овог доказа будући да ни у једном тренутку није учинио вероватним да без своје кривице није био у могућности да га приложи на припремном рочишту, који је поседовао много пре припремног рочишта. Све и да није било прилагања овог доказа од стране тужиоца, из страначког исказа тужиоца, којем је првостепени суд поклатио веру, као искреном и убедљивом, чију тачност није оспорила ни првотужена у свом страначком исказу, утврђено је да је тужилац пре објављивања чланка износ који је добио као један од синдикалних руководилаца (о коме се говори у чланку) вратио свом послодавцу.

Неосновано се жалбом тужиоца побија у ставу другом изреке (одбијајући део) јер је првостепени суд ценећи све околности конкретног случаја, посебну чињеницу да је да тужени објавио део одговора тужиоца, правилно одмерио висину правичне накнаде у свему сходно позитивним законским прописима.

Одлука првостепеног суда у ставу трећем изреке се не може прихватити као правилна јер је захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из чл.374 ст.2 тачка 12 ЗПП, на коју се основано указује жалбом тужених, јер је првостепени суд пропустио да испита да ли је друготужени ВВ у време објављивања пресуде био лице које је имало статус

Првостепени суд је приликом одлучивања у овом делу пошао од тога да је друготужени неспорно био ... у време објављивања предметног чланка, што и није било спорно међу странкама.

Одредбом чл.120 ст.1 Закона о јавном информисању и медијима прописано је да по захтеву тужиоца у парницама по тужби из одредба чл.101. 112 и 119 овог закона суд налаже одговорном уреднику да правноснажну пресуду објави без коментара и без одлагања, о свом трошку, а најкасније у другом наредном броју новина, односно у другој наредној радио или телевизијској емисији од дана када је пресуда постала правноснажна. Одредбом чл.128 ст.1 и 2 истог закона прописано је да ако се после подношења тужбе промени одговорни уредник, а тужилац не преиначи тужбу до закључења главне расправе, суд одбацују тужбу (ст.1), а за преиначење тужбе из става

један овог члана није потребан пристанак ни првобитно туженог ни новог одговорног уредника (ст.2).

Жалбом се, међутим, указује да друготужени дуги низ година није ..., о чему првостепени суд није водио рачуна. Не може суд налагати лицу које није одговорни уредник да објави пресуду, нити је дужност друготуженог била да доказује да он није био ... у време закључења главне расправе, нити се суд може руководити тиме да није оспорено својство ... у време пресуђења, јер тужилац који тражи објављивање одлуке мора имати активну улогу и дужан је да пружи доказ ко је ... у моменту закључења главне расправе.

Стога ће у поновном поступку приликом одлучивања првостепени суд отклонити учињену битну повреду одредаба парничног поступка на коју је указано од стране другостепеног суда и разјаснити статус друготуженог у време доношења побијане пресуде те донети правилну и закониту одлуку и у овом делу.

Из наведених разлога, одлучено је као у ставу првом изреке применом одредбе чл.390 ЗПП, а у ставу другом применом одредбе чл.391 ЗПП, с тим што је применом одредбе чл.165 ЗПП укинута и одлука о трошковима парничног поступка јер зависи од коначног исхода спора.

Председник већа-судија
Владислава Милићевић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић